

Tytuł: *Przemiany w strukturach rodziny w wyniku specyficznej urbanizacji. Demograficzne aspekty kształtowania się kolejarskiego miasta Łapy w latach 1851-1939.*

Słowa kluczowe: industrializacja, urbanizacja, transformacja demograficzna, rodzina, małżeństwo, rekonstrukcja rodzin, kolej, XIX wiek, XX wiek

Mimo, że zainteresowanie demografią historyczną ma długą tradycję to nasza wiedza o modelu rodziny w przeszłości jest bardzo słaba. Celem niniejszego projektu będzie prześledzenie zmian w strukturach rodziny drobnoszlacheckiej i robotniczej na północno-wschodnich terenach Królestwa Polskiego. Postawione zostaną pytania o zmiany zachodzące w najmniejszej komórce społecznej m.in. w kwestii wieku zawierania małżeństw, długości trwania małżeństwa czy płodności kobiet.

Projekt zostanie oparty na studium przypadku powstającego w końcu XIX wieku miasteczka Łapy. To miasteczko powstało w wyniku intensywnego procesu urbanizacyjnego terenów wiejskich. Powodem demograficznego rozwoju miasteczka była budowa Kolei Warszawsko-Petersburskiej i ulokowanie na terenie granicznym pomiędzy Królestwem Polskim a Imperium Rosyjskim stacji kolejowej i warsztatów taboru kolejowego.

Podstawowymi źródłami do badań będą księgi metrykalne chrztów, ślubów i zgonów (ok. 60 tys rekordów) uzupełnione o spisy ludności, wykazy gruntów i akta notarialne. Zakres chronologiczny to lata 1851-1939.

Dzięki założonym celom badawczym będzie możliwe umiejscowienie zacofanych gospodarczo terenów północno-wschodnich Królestwa Polskiego w zachodzącym nierównomiernie w całej Europie procesie transformacji demograficznej.

Projekt będzie się składał z kilku etapów badań. Najwięcej czasu poświęcone zostanie stworzeniu baz danych na podstawie źródeł masowych w postaci ksiąg metrykalnych. Wykorzystana zostanie m.in. metodologia rekonstrukcji rodzin uznawana w środowisku za jedną z najlepszych metod do badań nad rodzinami w przeszłości. Osiągnięte wyniki statystyczne porównywane będą z innymi regionami w Polsce i Europie Zachodniej. Wyniki przedstawiane będą na konferencjach międzynarodowych oraz złożone w formie artykułów do czasopism naukowych.

Projekt ma nowatorski charakter. Jak dotąd w Polsce nie podejmowano kwestii przemian zachodzących w modelu rodziny na tle przemian industrializacyjnych za sprawą rozwoju kolei.